

СХВАЛЕНО

Вченою радою ОДУВС
(протокол № 22 від 26.07.2022 р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ОДУВС від
27.07.2022 р. № 374

ПОЛОЖЕННЯ **про репозитарій (відкритий електронний архів)** **Одеського державного університету внутрішніх справ**

1. Загальні положення

1.1. Положення про репозитарій (електронний архів) наукових та освітніх матеріалів Одеського державного університету внутрішніх справ (далі – Положення) визначає його назву, основні поняття, призначення та завдання і регламентує засади організації, управління та політики відкритого електронного архіву.

1.2. Повна назва інституційного репозитарію Одеського державного університету внутрішніх справ англійською мовою – Electronic Odesa State University of Internal Affairs Institutional Repository, скорочена – eOSUIAIR. Репозитарій має доменне ім'я: <http://dspace.oduvs.edu.ua>.

1.3. Electronic Odesa State University of Internal Affairs Institutional Repository – це інституційний репозитарій (електронний архів), що накопичує і зберігає електронні версії творів наукового та освітнього призначення, створені працівниками та здобувачами вищої освіти Одеського державного університету внутрішніх справ (далі – Університет), а також надає до них постійний безкоштовний доступ за допомогою мережі Інтернет.

1.4. Прямі посилання на eOSUIAIR розміщено на головній сторінці веб-сайту Університету.

1.5. eOSUIAIR створено за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, розробки Масачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Access Initiative Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати електронний репозитарій у міжнародний реєстр OpenDOAR.

1.6. eOSUIAIR формується та функціонує відповідно до:

1.6.1. Цивільного кодексу України та Закону України від 23 грудня 1993 року №3792-XII «Про авторське право і суміжні права», що встановлюють авторське право на літературні, художні та інші твори.

1.6.2. Закону України «Про Національну програму інформатизації» від 04 лютого 1998 року.

1.6.3. Закону України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 09 січня 2007 року.

1.6.4. Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 року.

1.6.5. Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05 липня 1994 року.

1.6.6. Наказу Міністерства освіти і науки України «Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів» від 14 липня 2015 року № 758.

1.6.7. ДСТУ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

1.6.8. ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила».

1.6.9. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

1.6.10. Положення про репозитарій (відкритий електронний архів) Одеського державного університету внутрішніх справ.

2. Призначення, завдання та функції eOSUIAIR

2.1. Призначення eOSUIAIR:

2.1.1. Накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді результатів творчої діяльності працівників та здобувачів Університету, надання відкритого доступу до них засобами мережі Інтернет, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства.

2.1.2. Сприяння зростанню позитивного іміджу та підвищення рейтингу Університету шляхом представлення його наукової продукції у мережі Інтернет.

2.1.3. Створення надійної і доступної системи обліку публікацій наукових робіт факультетів, навчально-наукового інституту, лабораторій, центрів і окремих працівників Університету.

2.2. Завдання eOSUIAIR:

2.2.1. Забезпечення місця і способу централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів творів.

2.2.2. Збільшення цитування наукових публікацій працівників університету шляхом забезпечення вільного доступу до них за допомогою мережі Інтернет.

2.2.3. Формування культури якості та доброчесності в межах освітньої та наукової діяльності Університету.

2.3. Функції eOSUIAIR:

2.3.1. Наукова та освітня, які спрямовані на сприяння навчальному і науково-дослідному процесу.

2.3.2. Довідково-інформаційна, що спрямована на задоволення інформаційних запитів з різних галузей знань.

2.3.3. Кумулятивна, що спрямована на поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань, а також їх збереження.

2.3.4. Публічна, що опосередковується доступом до eOSUIAIR невизначеного кола осіб з інформаційною, науковою, освітньою метою.

2.3.5. Популяризаційна, орієнтована на інформування світової громадськості про здобутки Університету.

3. Організація та управління eOSUIAIR

3.1. Методичну та організаційну підтримку eOSUIAIR здійснює загальна бібліотека (далі – Бібліотека).

3.2. Технічну та програмну підтримку, збереження метаданих і файлів забезпечує відділ комп'ютерного і програмного забезпечення Університету.

3.3. Основним координатором і виконавцем наповнення eOSUIAIR виступає Бібліотека. З числа її фахівців визначається адміністратор репозитарію. Матеріали для розміщення у eOSUIAIR до Бібліотеки подають особи, відповідальні на кафедрах за наповнення інституційного репозитарію.

3.4. За потреби до роботи щодо розвитку та функціонування eOSUIAIR долучаються декани факультетів та завідувачі кафедр (за окремим дорученням ректора).

4. Структура, склад та джерела наповнення eOSUIAIR

4.1. Репозитарій є універсальною за змістом базою даних наукових та освітніх збірань. Основу структури eOSUIAIR складають фонди: фахові наукові видання Університету, матеріали наукових заходів та праці за галузями знань, які поділяються на галузеві підфонди.

4.2. У eOSUIAIR обов'язково розміщують:

4.2.1. Підручники, посібники, монографії та інші навчальні та наукові твори, рекомендовані до друку та поширення через мережу Інтернет Вченою радою Університету.

4.2.2. Фахові наукові періодичні видання, матеріали наукових заходів, які проводяться в Університеті.

4.2.3. Дисертації та автореферати дисертацій працівників ОДУВС, що захищені в Університеті або інших закладах чи установах; дисертації та автореферати дисертацій осіб, які не є працівниками ОДУВС, але захищали свої наукові здобутки в Університеті (крім тих, що містять інформацію з обмеженим доступом).

4.2.4. Інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення – за бажанням їхніх авторів.

4.3. Постійні джерела наповнення eOSUIAIR:

4.3.1. Редколегії наукових фахових періодичних видань Університету (відповідальні секретарі передають до Бібліотеки електронні версії видань; електронні копії статей представників Університету розміщуються в базі адміністратором eOSUIAIR).

4.3.2. Спеціалізовані вчені ради Університету (вчені секретарі передають до Бібліотеки електронні копії дисертацій та авторефератів дисертацій, що захищені в Університеті; передані копії розміщуються в базі адміністратором eOSUIAIR).

4.3.3. Секретарі оргкомітетів наукових заходів, які проводяться в Університеті, передають до Бібліотеки електронні копії друкованих збірників матеріалів (тез) (електронні копії збірників матеріалів розміщуються в базі адміністратором eOSUIAIR).

4.4. За видами електронних ресурсів Репозитарій не має обмеження. Це можуть бути будь-які електронні текстові дані, електронні числові дані,

електронні зображення (відео, презентації), електронні звукові дані, електронні інтерактивні мультимедіа ресурси.

4.5. За рівнем доступності документи в Репозитарії можуть бути у відкритому доступі або, за бажанням автора, в авторизованому доступі.

5. Політика eOSUIAIR

5.1. Політика eOSUIAIR може переглядатися та змінюватися з розвитком бази.

5.1.1. eOSUIAIR є веб-орієнтована, кумулятивна та постійна база даних цифрових копій документів, що визначені однією організацією – Університетом.

5.2. Політика щодо даних:

5.2.1. Розміщення матеріалів у eOSUIAIR вимагає заповнення адміністратором (депозитором) основного набору полів метаданих (описової інформації).

5.2.2. Використання необхідних метаданих дає можливість користувачу мати доступ до архівованих робіт і забезпечує інформацією, потрібною для підтримки безперервного доступу до операцій управління та зберігання.

5.2.3. Деякі поля метаданих є обов'язковими для заповнення, деякі – факультативними.

5.2.4. Будь-хто має доступ та може вільно використовувати метадані, повні тексти чи інші цифрові дані eOSUIAIR.

5.2.5. За якість розміщених матеріалів відповідають автори.

5.2.6. Посилання на eOSUIAIR бажане, але не є обов'язковим.

5.3. Політика щодо змісту:

5.3.1. У eOSUIAIR розміщуються матеріали, що мають науковий, освітній чи дослідницький зміст.

5.3.2. eOSUIAIR є відкритим інституційним електронним архівом, що представляє Університет.

5.3.3. Основні мови eOSUIAIR: українська, англійська.

5.4. Політика щодо депозиторів та розміщення матеріалів:

5.4.1. Матеріали в eOSUIAIR можуть розміщуватися лише зареєстрованими користувачами (депозиторами).

5.4.2. Депозиторами eOSUIAIR можуть бути працівники Університету. Адміністратор eOSUIAIR реєструє авторів, надаючи їм права депозитора.

5.5 Способи розміщення матеріалів у eOSUIAIR:

5.5.1. Автором особисто (самоархівування).

5.5.2. Бібліотекою, за дорученням автора. При цьому автор надає у Бібліотеку електронну версію твору; назву, анотацію і набір ключових слів двома мовами: українською та англійською (якщо твір викладено іншою мовою – також анотацію мовою оригіналу).

5.5.3. Адміністратор перевіряє розміщений примірник лише на відповідність політиці та формату eOSUIAIR.

5.5.4. Вилучення документа здійснюється тільки адміністратором.

5.5.5. На прохання автора електронна публікація вилучається з відкритого доступу або видаляється. Усі запити на відклик матеріалів погоджуються з адміністратором.

5.5.6. Роботи здобувачів освіти можуть бути розміщені за наявності рекомендації наукового керівника або науковим керівником самостійно, який реєструється у eOSUIAIR і підтверджує свою рекомендацію, або адміністратором за поданням наукового керівника.

5.6. Політика щодо авторського права:

5.6.1. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на розміщені у eOSUIAIR твори належать особам, які їх створили. Майнові права інтелектуальної власності на розміщені у eOSUIAIR твори належать Університету.

5.6.2. Копії матеріалів, що розміщені у eOSUIAIR, можуть бути відтворені, представлені чи передані третій стороні й збережені в базах даних у будь-якому форматі та на будь-якому носії з некомерційною метою без попереднього узгодження. При цьому зміст матеріалу не може бути змінений жодним способом та обов'язково мають бути вказані: автор(и), назва та всі інші елементи бібліографічного опису, гіперпосилання та/або URL на сторінку оригінальних метаданих.

5.6.3. Повнотекстові матеріали та інші цифрові дані (наповнення) не можуть бути продані або іншим способом реалізовані з комерційною метою без офіційного дозволу власників авторських прав.

5.6.4. Твір не може бути розміщений у репозитарії, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоди громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

5.6.5. Підписуючи авторський договір, автор передає Університету на безоплатній основі виключні права щодо твору, розміщеного у eOSUIAIR».

5.6.6 Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Університету всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

5.6.7. Авторський договір може бути змінений або розірваний на вимогу автора у відповідності до чинного законодавства, якщо він містить умови, обтяжливі для автора.

5.7. Політика щодо збереження матеріалів:

5.7.1. Період збереження матеріалів в eOSUIAIR є необмеженим.

5.7.2. Резервне копіювання файлів здійснюється щотижня.

5.7.3. eOSUIAIR підтримує усі файлові формати, в яких створені ресурси, але рекомендованими для використання в кожному з видів матеріалів є такі:

Матеріал	Назва формату	Розширення
Текст	Adobe Reader, Microsoft Word	pdf, doc
Презентація	Microsoft PowerPoint	ppt
Таблиці	Microsoft Excel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpeg, gif

Аудіо	WAV, MP3	Wav, Mp3
Відео	MPEG	mpeg, mpg, mpe

6. Прикінцеві положення

6.1. Всі зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням Вченої ради Університету.

6.2. При затвердженні нової редакції попереднє Положення втрачає чинність.

Загальна бібліотека